

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Vår dato: 09.02.2017
Deres dato: 11.11.2016
Vår referanse: 273-43338
Deres referanse: 16/2036

Høring – Ny forskrftsbestemmelse om miljø i regelverket for offentlige anskaffelser

Næringslivets Hovedorganisasjon viser til høring om ny forskrftsbestemmelse om miljø i regelverket for offentlige anskaffelser, i forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektorene og i forskrift om konsesjonskontrakter med høringsfrist 10. februar 2017.

Departementet foreslår at oppdragsgiveren skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen ved sine anskaffelser og kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen.

Vi er enig i at forskrftsbestemmelsen må innebære en forpliktelse for oppdragsgivere til å gjennomgå sin innkjøpspraksis og få en oversikt over hvor de største miljøbelastningene er og hvordan de mest hensiktsmessig kan reduseres.

NHO støtter intensjonen om at miljø brukt som tildelingskriterium vektes med minst 30 prosent. Som et virkemiddel i det grønne skiftet må imidlertid miljøkriteriene anvendes der det er relevant og knyttet til leveransen. Vi er i tvil om regelen slik den er utformet fra departementets side tar oss helt i mål.

NHO foreslår derfor følgende:

- Der miljø brukes kun som tildelingskriterium, skal miljø som utgangspunkt vektes med minimum 30 prosent. Dersom oppdragsgiver vekter tildelingskriteriet med mindre enn 30 prosent, skal det gis en begrunnelse for dette i anskaffelsesdokumentene.
- Den lavere vektingen og begrunnen må være en innkjøpsfaglig vurdering som ikke kan overprøves
- Det utarbeides metoder for å evaluere miljøkriterier.
- Bruk av miljøkriterier og evaluering av slike forutsetter kompetanse. Det foreslås derfor at regjeringen bidrar med midler til å realisere et slikt kompetanseløft.

Miljø i offentlige anskaffelser kan bidra til å styrke bedrifters grønne konkurranseskraft

Offentlige innkjøp er en viktig drivkraft for å endre markedets karakter og bidra til innovative grønne løsninger. Benyttet på riktig måte, kan dette også være et kraftfullt virkemiddel for å skape hjemmemarked for løsninger som senere kan være aktuelle for et internasjonalt marked. I dag utnyttes ikke dette handlingsrommet godt nok. En forskrftsbestemmelse om miljø kan bidra positivt.

Vi er meget fornøyd med at forslaget ikke legger opp til at oppdragsgiver bare kan stille krav om miljø som et tildelingskriterium, men at det kan benyttes som minimumskrav i kravspesifikasjonen, som et kvalifikasjonskrav, og som et kontraktskrav. Dette gjør at oppdragsgiver får fleksibilitet til å stille kravene i henhold til modenheten i markedet. Miljøkravene kan enten stilles kun for ett enkelt trinn av anskaffelsen, eller de kan kombineres.

Utforming av kravet om vekting av miljø som tildelingskriterium

I høringsnotatet omtaler departementet fordeler og ulemper ved å ta Stortingets anmodningsvedtak på ordet.

NHO er sterkt tilhenger av at pris ikke skal benyttes som eneste tildelingskriterium. Dersom oppdragsgiver skal få et godt produkt eller en god tjeneste må ulike kriterier, herunder kvalitet, hensyntas ved anskaffelsen. Vi har alt for mange eksempler på at en anskaffelse hvor prisen er vektet så høyt at andre kriterier med vekting på for eksempel 10 og 15 prosent ikke får noen reell betydning. Dette tilsier at kriterier må vektes med minst 30 prosent for å oppnå en reell effekt på tildelingen.

Bruker derimot oppdragsgiver miljø på flere trinn i anskaffelsesprosessen kan en vekting av miljø på 30 prosent som tildelingskriterium føre til at kostnadene blir svært høye.

Vi er enig i at oppdragsgiver bør ha en viss fleksibilitet når det gjelder gjennomføring av lovens miljøkrav. Dette taler for at det ikke blir stilt et absolutt krav om miljøvekting i forskriften. Likevel mener vi at det ikke er tilstrekkelig med et "tydelig signal" i form av kun en "bør"-regel, slik departementet foreslår. Vi mener at oppdragsgivere som velger å benytte miljø som tildelingskriterium, men med en lavere vekting enn 30 prosent må gi en særlig begrunnelse for dette i hvert enkelt tilfelle. På den måten får oppdragsgivere den fleksibiliteten de trenger, samtidig som de er forpliktet til å praktisere åpenhet rundt vurderingene i de aktuelle tilfellene. Begrunnelsen kan være at miljøkriteriet er brukt som minstekrav eller kvalifikasjonskrav i konkurransen. I tillegg kan det ligge strenge miljøkrav i forskrifter som er pålagt bedriftene å følge uavhengig av en offentlig anskaffelse, men som er en del av kravspesifikasjonen og en forutsetning for at man i det hele tatt kan levere varen eller tjenesten. Begrunnelsen må være en innkjøpsfaglig avgjørelse som ikke kan overprøves.

Når forslaget fra departementet uansett forutsetter at oppdragsgiver må gjennomgå innkjøpspraksis mv., mener vi at en vurdering av om miljø som tildelingskriterium vil inngå allerede i den gjennomgåelsen. Et krav om begrunnelse hvis miljø vektes mindre enn 30 prosent i den enkelte sak er i realiteten ikke krav om noe annet enn åpenhet om vurderinger som er gjennomført. Kravet vil derfor ikke påføre noen byrde av betydning.

Likebehandling, teknologinøytralitet og kompetanse

For å bidra til introduksjon av ny teknologi, må denne etterspørres, både gjennom dialog, riktige konkurranser og riktige krav. Det er derfor viktig at oppdragsgivere tar hensyn til teknologinøytralitet og likebehandling. Departementet beskriver i notatet et eksempel som konkluderer med at det vil være mer treffsikkert å stille minstekrav om at bilene i hjemmesykepleien skal være elbiler enn et tildelingskriterium om miljø. Dersom det finnes likestilte produkter på markedet som f.eks. biler som kan gå på hydrogen eller biodrivstoff, er det betenklig hvis disse ikke kan konkurrere på like vilkår. Det understrekkes derfor at det er viktig at oppdragsgivere stiller krav til bærekraftskriterier og

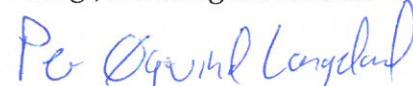
produktkvalitet som sikrer reelle utslippskutt og driftssikkerhet, ikke bestemte produkter. Hvordan kravspesifikasjonen utformes i et konkurransegrunnlag vil være bestemmende for om det bidras til reell innovasjon og nye miljøprodukter og tjenester og utslippsreduksjon. I eksemplet, bør det i stedet for å stille minstekrav til teknologien, stilles krav til utslippsreduksjonen.

Nye krav i regelverket, herunder miljø, vil stille store krav til offentlige innkjøpere. Her trengs det skolering og veiledning.

Miljøkriteriene må basere seg på et faglig grunnlag

Bruk av miljøkriterier må basere seg på et faglig grunnlag. I forbindelse med beregning av livssykluskostnader er det et krav om at oppdragsgiver vurderer omkostningene ut fra en beregning av livssykluskostnadene og angir i konkurransegrunnlaget hvilke data som skal fremlegges og hvilken metode oppdragsgiver vil anvende. Dersom oppdragsgiver skal evaluere tilbud relatert til miljøkriterier, særlig dersom det velges som et tildelingskriterium, må oppdragsgiver evaluere hvilket tilbud som er det beste. For å gjøre det på en troverdig måte, vil NHO understreke viktigheten av en tydelig og omforent metode for evalueringen. Metoden må angis i konkurransegrunnlaget, slik at konkurrentene blir vurdert på samme grunnlag.

Med vennlig hilsen
 Næringslivets hovedorganisasjon
 Energi, Klima og Samferdsel

Per Øyvind Langeland
 avd. dir.

Næringsjus og off. sektor

 Arnhild D. Gjønnes
 advokat